

сімейні форми виховання (станом на 15 квітня 2023 року за кордоном перебуває 39 дітей-сиріт, та дітей, позбавлених батьківського піклування).

- яка проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота стосовно популяризації сімейних форм виховання;
- як здійснюється виявлення, ведення обліку та влаштування дітей, які залишились без батьківського піклування;
- дотримання термінів прийняття рішення органу опіки та піклування про надання статусу дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування;
- як здійснюється соціальний захист дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах; тощо.

Проведення Головним управлінням заходів державного контролю спрямоване не лише на виявлення в об'єктів перевірки порушень законодавства, а переважно на їх попередження й уникнення задля забезпечення найкращих інтересів дитини.

Адже, основним пріоритетом є забезпечення права кожної дитини на виховання в сім'ї, мінімізація потрапляння в заклади інституційного догляду.

А якщо діти з певних обставин перебувають в закладах інституційного догляду захист їх прав та законних інтересів має відповідати вимогам законодавства.

Симоненко О.В.

канд. політ. наук, ст. наук. співроб.,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

ПОЛІТИКО-КОМУНІКАТИВНА ПРАКТИКА БІБЛІОТЕК В УМОВАХ ПОШИРЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Неминучість глобальних змін у суспільстві, спонукає представників різних галузей впроваджувати цифрові технології та шукати нові шляхи розвитку своєї діяльності. Цифрові технології - виводять професійну діяльність на принципово

поліпшений або якісно новий рівень. І для розвитку бібліотечної сфери освоєння цифрових технологій видається неминучим, адже оволодіння ними об'єктивно стало однією з умов розвиненості, могутності та конкурентоспроможності бібліотечних установ.

Водночас варто зауважити, що бібліотеки є тими організаціями, які мають високу оцінку довіри серед суспільства. А перетворюючись в інформаційно-культурні центри з високим рівнем цифрових технологій, бібліотеки можуть стати суб'єктами соціального впливу на населення. До того ж в наш час, коли інформація, послуги та ресурси органів державної влади все більше стають цифровими, а в деяких випадках – тільки цифровими, бібліотеки можуть взяти на себе роль сполучної ланки між суспільством та владою. Адже, сучасна бібліотека є установою, що здатна акумулювати інтереси практично всіх верств суспільства. Особливо, коли нагальною потребою виступає удосконалення законодавчої системи, широке достовірне інформування громадян для забезпечення їхнього усвідомленого політичного вибору, для бібліотек є можливість реалізації широких ініціатив. Цим і обумовлена потреба професійного співробітництва бібліотек, у різноаспектній площині, з органами державної влади.

Таким чином, сьогодні у суспільстві постала нагальна потреба змінити уявлення про завдання бібліотек, про їх роль та місце у політичному житті. З точки зору наукової доцільності, існує необхідність вивчення деяких явищ політичного життя на основі міждисциплінарного підходу. У сучасних бібліотекознавчих дослідженнях чітко простежується потреба в науковому осмисленні даної проблематики, її сутнісного контексту. Все це актуалізує питання формування нових якостей бібліотечної діяльності та вдосконалення всієї системи функціонування сучасних бібліотек через підвищення ефективності використання цифрових ресурсів, які забезпечують інноваційний розвиток бібліотек. Тому наразі є актуальним та доцільним вивчення політико-комунікативних практик бібліотек саме з цього ракурсу.

Таким чином, значимість дослідження полягає у сприянні процесу якісного вдосконалення політико-комунікативних практик в бібліотечній діяльності за допомогою активного використання цифрових технологій.

Проблема сутності та різноманітних аспектів інноваційної діяльності бібліотек знайшла віддзеркалення в публікаціях Т. Велегжаніної, Н. Волян, В. Дригайло, С. Калашникова, Т. Колесникової, О. Онищенко та ін. Питання вдосконалення інформаційного супроводу діяльності органів державної влади на основі сучасних інформаційних технологій цікавили таких дослідників, як В. Горовий, Т. Гранчак, А. Дегтяр, О. Кобелєв, В. Скворцов, М. Сорока, Я. Шрайберг та ін. Діяльність бібліотечних установ в інформаційному просторі досліджували Т. Богуш, К. Лобузїна, А. Пелещин та ін. Актуальність створення електронних бібліотек та електронних каталогів обґрунтована таким авторами як Г. Киричек, О. Кузьмінська, І. Менсо та Т. Луцишина. Ряд авторів, зокрема, Л. Бабій, Л. Давидова, Н. Зборовська, Л. Кудря та Н. Лис досліджували особливості віртуальних виставок.

Однак, питання політико-комунікативних практик через використання сучасних цифрових технологій у діяльності бібліотечних установ є недостатньо вивченим, що й обумовлює необхідність даного дослідження.

Отже, метою дослідження є вивчення застосування цифрових технологій для зростання потенціалу та ролі бібліотек у системі політико-комунікативних взаємодій, а також для ефективних форм співпраці між бібліотеками та органами державної влади.

Додамо, що в українських реаліях дослідження із зазначеної теми є поодинокими та фрагментарними. Багато в чому це зумовлено внаслідок певної новизни теми для українського наукового та експертного середовища.

Сучасні політичні та соціально-економічні перетворення у нашій державі, створюють принципово нові умови для розвитку бібліотек. Зокрема, під час розробки ефективних реформ та розв'язання актуальних проблем суспільного розвитку, органи державної влади працюють з великим обсягом комплексних

питань і принципово важливо для них мати достатньо ресурсів для забезпечення політики якісним експертним знанням. З огляду на це, базована на об'єктивних доказах інформація, важливим аспектом якої є ефективне використання експертних і наукових розробок, має позитивні політичні наслідки. Тому значною мірою досягнення цих завдань можуть взяти на себе бібліотеки, адже їх основний потенціал пов'язаний із традиційними завданнями пошуку, відбору, організації та менеджменту інформаційних ресурсів. У контексті інформаційного перевантаження та нових цифрових технологій, в умовах, коли стає все більше і більше інформації, доступної у цифровій формі, бібліотекам в більшій мірі, на відміну від інших джерел продукування даних, під силу вирішити проблему визначення максимально відповідної потребам конкретним запитам користувача інформації. Крім того, бібліотеки зосереджуються на своєму традиційному завданні: як зробити знання доступним (зокрема, оцифровані дані, які мають бути не лише донесені до цільової аудиторії, а й розтлумачені, позначені та організовані у зручному для пошуку порядку) [3].

А у міру того, як зростає впровадження цифрових технологій в усі сфери життєдіяльності суспільства, бібліотеки можуть взяти на себе функції посередників між громадянами та органами державної влади щодо надання інформації та сприяння розвитку громадянської активності. До того ж, сьогодні бібліотека, також, є складовою частиною громади як центр задоволення потреб громадян у публічній інформації, як центр формування інформаційних мотивів для громади, як соціокультурний центр тощо.

Підкреслимо, бібліотечні нововведення – це засіб поширення передового бібліотечного досвіду та напрямок діяльності з пошуку нових шляхів функціонування, розвитку та вдосконалення бібліотечної роботи. Що в свою чергу зумовлює творче зростання співробітників бібліотек.

Зокрема, зростання популярності Інтернету та інтенсивне впровадження нових інформаційних та комунікаційних технологій у бібліотечну практику

змушуючи по-новому поглянути на традиційні бібліотечні функції. У цьому контексті важливе місце сучасної бібліотечної діяльності займає виставкова робота, що є засобом розкриття інформаційних ресурсів книгозбірні, її візитною карткою, відображаючи стиль бібліотеки і творчі можливості персоналу.

Ще однією перспективною формою роботи сучасних бібліотек є модель інформаційно-аналітичного партнерства з органами державної влади з розширенням функцій бібліотеки як центру публічного доступу до інформації. Під розширенням функцій мається на увазі насамперед участь бібліотеки в державотворчих демократичних процесах: сприяння поінформованості громадян із суспільно значущих питань, забезпечення органів державної влади інформацією, що сприятиме прийняттю ефективних управлінських рішень тощо [2].

Зауважимо, що важливість забезпечення бібліотеками інформаційно-аналітичного супроводу процесу прийняття управлінських рішень розглядається як база, на якій може ефективно будуватися управлінська діяльність державного апарату. Адже, головними критеріями якості бібліотечних послуг з надання в користування інформаційних ресурсів є: достовірність, оперативність, своєчасність, актуальність, повнота, структурованість, доступність.

Проте, з іншого боку, постає питання, наскільки влада, реалізуючи зв'язки з суспільством, готова бачити бібліотеку своїм партнером.

Саме тому активне упровадженням електронних інформаційних технологій у бібліотечну сферу є нагальним та актуальним. Вже сьогодні значна частина бібліотек з упровадженням цифрових технологій може зарекомендувати себе як надійного партнера з надання владним структурам допомоги в отриманні своєчасної, повної та об'єктивної інформації для ведення ефективної управлінської діяльності та брати участь у становленні громадянського суспільства.

Прикладом такого позитивного досвіду є діяльність підрозділів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ), за активної участі Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ НБУВ) та Національної юридичної бібліотеки (НЮБ НБУВ). Саме ці підрозділи орієнтовані на зміцнення співробітництва з органами державної влади України та стали центрами публічного доступу до інформації, а також сприяють реалізації відповідних конституційних прав і свобод громадян України, забезпечують поінформованість громадян щодо державотворчих і демократичних процесів у країні, здійснюють інформаційну підтримку діяльності органів державної влади та управління, створюють нові комунікаційні зв'язки між державними установами та суспільством, сприяють залученню громадян до використання сучасної інформаційної інфраструктури держави, організовують навчання з опанування новими інформаційними технологіями різних соціальних груп населення [3].

Автор наголошує на тому, що в ефективному забезпеченні партнерської взаємодії у сфері реалізації інформаційно-комунікаційної політики між владою та суспільством, питання використання бібліотечно-інформаційного потенціалу є багато аспектним і складним, воно стосується багатьох напрямів функціонування системи державної влади всіх рівнів. Тому, при розбудові інформаційної інфраструктури держави розвиток електронних інформаційних комунікацій між владними структурами, органами місцевого самоврядування та українським суспільством буде відбуватися значно ефективніше при активному залученні інформаційно-комунікаційних технологій бібліотек. До вищезазначеного процитуємо думку фахівців про те, що: «Оскільки бібліотечно-інформаційна діяльність сприяє активізації участі громадян у державному управлінні, а інформація органів влади, послуги та ресурси швидкими темпами переходять у цифровий формат, бібліотеки стають важливою сполучною ланкою між владою та суспільством. Бібліотеки

використовуються як точки доступу до інформації. Книгозбірні задовольняють найважливіші потреби населення ...» [1].

Як бачимо, сучасні бібліотеки виступають каналом комунікації та активним учасником процесу державних реформ, завдяки використанню у своїй роботі новітніх цифрових технологій, що дає їм змогу виконувати різноманітні інформаційні запити та надавати відповідні послуги. Таким чином, плідний діалог між соціумом і владою через посередництво бібліотек – є одним із пріоритетних напрямів діяльності бібліотек.

Список використаних джерел

1. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства / [О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, В. М. Горовий та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2011. 232 с.

2. Симоненко О. Досвід політико-комунікативних практик зарубіжних бібліотек з органами державної влади. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2019. Вип. 53. С. 203-212. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2019_53_17

3. Симоненко О. Сучасна практика участі бібліотек у комунікації між владою та суспільством. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2020. Вип. 57. С.36-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2020_57_5